

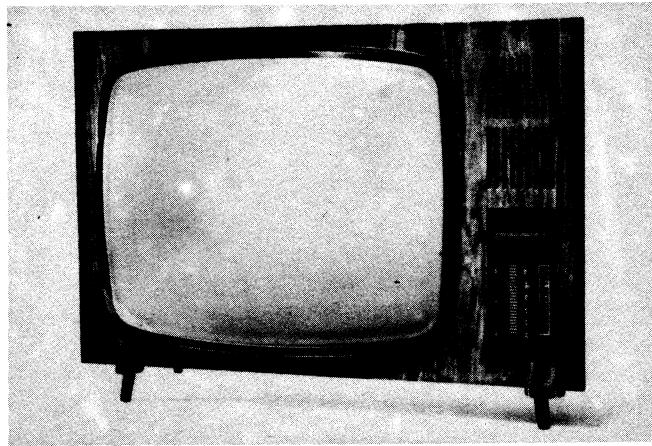
3.602. Televizní přijímač 4255U-1 „LILIE-UKV“

Výrobce: TESLA PARDUBICE, n. p., ve spolupráci
s podnikem WARSZAWSKE ZAKLADY
TELEWIZIJNE, Polsko

Zapojení: (viz přílohu XI)

Pětipásmový televizní přijímač — superheterodyn, s plynulým laděním v rozsahu všech televizních pásem, s tlačítkovou volbou šesti televizních kanálů, pro příjem signálů podle československé normy s mezinosným způsobem odběru signálu zvukového doprovodu, využívající 12 elektronek, 6 tranzistorů a 6 diod, k napájení ze střídavé sítě.

Obrazová část: Vstup pro čtvrté a páté televizní pásmo — symetrikační a přizpůsobovací člen — indukční vazba s prvním vf obvodem — vstup pro první až třetí televizní pásmo buď přímo, nebo přes útlumový článek — symetrikační anténní transformátor — přepínač televizních pásem — indukční (autotransformátorová) vazba se vstupním vf obvodem pro první až třetí televizní pásmo — první vf obvod laděný změnou kapacity, vytvořený pro čtvrté a páté televizní pásmo čtvrtvlnným rezonátorem — indukční vazba s emitorovým obvodem vstupního tranzistoru — první tranzistor jako řízený vf zesilovač v zapojení se společnou bází se zpětnovazební neutralizační smyčkou — dvouobvodová vf pásmová propust s proudovou indukční vazbou a odpovědným tlumením na prvním až třetím televizním pásmu (s obvody vytvořenými čtvrtvlnnou technikou a vazbou elektrickým polem na čtvrtém a pátém televizním pásmu), laděná v souběhu se vstupním obvodem dalšími dvěma sekciemi laděcího kondenzátoru — indukční vazba druhého obvodu pásmové propusti a řidicího obvodu oscilátoru voliče s obvodem emitoru dalšího tranzistoru — druhý tranzistor jako směšovač s cizím buzením — třetí tranzistor jako oscilátor řízený čtvrtým vf obvodem laděným změnou kapacity v kolektorovém obvodu s kapacitní zpětnou vazbou řidicího obvodu s obvodem emitoru na prvním až třetím televizním pásmu a se smyčkou na čtvrtém a pátém televizním pásmu — první dvouobvodová mf pásmová propust, vázaná impedancí filtru, k potlačení oscilátorového kmitočtu a s odladovačem kmitočtu nosné obrazu sousedního kanálu — pentoda jako řízený mf zesilovač, stabilizovaný zápornou zpětnou vazbou — druhá dvouobvodová mf pásmová propust, mírně nadkriticky vázaná odporově kompenzovanými odladovači k potlačení kmitočtů v oblasti nosné zvuku vlastního i sousedního kanálu — druhá pentoda jako řízený mf zesilovač — třetí dvouobvodová, nesouměrně tlumená, indukční vázaná mf pásmová propust s odladovačem kmitočtu v oblasti sousedního kanálu — třetí pentoda jako mf zesilovač — čtvrtá nesouměrně tlumená mf pásmová propust s indukční nadkritickou vazbou — demodulace obrazového signálu a získání mezinosného kmitočtu germaniovou diodou — filtr k potlačení rušivých složek demodulovaného signálu — sériová kompenzace kmitočtového rozsahu detektoru — pentodová část pentody-triody jako zesilovač demodulovaného obrazového signálu s částečnou katodovou kompenzací vyšších kmitočtů — sériově paralelní kompenzace vysokých kmitočtů obrazového signálu — odladovač mezinosného signálu — galvanická vazba s katodou

Televizní přijímač 4255U-1 „LILIE UKV“, výroba 1970 až 1971

obrazovky se sériovým členem RC — regulace kontrastu změnou předpětí elektronky obrazového zesilovače — triodová část pentody-triody jako klíčovaný člen automatického vyrovnávání citlivosti a zdroj řidicího napětí pro vstupní elektronky mf zesilovače — tranzistor jako stejnosměrný zesilovač a zpoždovač automatického řízení citlivosti pro bázi vstupního tranzistoru kanálového voliče.

Zvuková část: Indukční vazba anodového obvodu elektronky obrazového zesilovače s prvním obvodem, naladěným na mezinosný kmitočet, vytvářejícím současně sériový odladovač k potlačení pronikání mezinosného signálu do katodového obvodu obrazovky — vazba a přizpůsobení kapacitním děličem obvodu báze vstupního tranzistoru zesilovače mezinosných kmitočtů — první tranzistor jako zesilovač a částečný omezovač v zapojení se společným emitorem — první dvouobvodová, indukční vázaná pásmová propust mezinosného kmitočtu s přizpůsobením kapacitním děličem obvodu báze dalšího tranzistoru — druhý tranzistor jako další stupeň zesilovače mezinosného kmitočtu a amplitudový omezovač — druhá dvouobvodová pásmová propust mezinosného signálu vázaná indukcí, tvořící ve spojení se dvěma germaniovými diodami fázový diskriminátor — člen k potlačení vyšších kmitočtů demodulovaného signálu — dvoustupňová výšková a hloubková tónová clona — regulátor hlasitosti — triodová část pentody-triody jako nf zesilovač — odporová vazba s pentodovou částí pentody-triody pracující jako výkonový koncový zesilovač — přizpůsobovací výstupní transformátor — dynamický reproduktor s vypínačem — kmitočtově závislá záporná nf zpětná vazba do katodového obvodu vstupní elektronky nf zesilovače — zvláštní vinutí výstupního transformátoru s odporovým děličem a konektorem pro připojení sluchátek a s vývodem pro připojení záznamové magnetofonové hlavy.

Rozkladová část: Protiporuchový člen RC — heptodová část heptody-triody jako oddělovač a částečný omezovač synchronizačních impulsů s klíčováním po ruch — triodová část heptody-triody jako zesilovač, obraceč fáze a oboustranný omezovač synchronizačních impulsů — oddělení snímkových synchronizačních impulsů pomocí primárního vinutí porovnávacího transformátoru a pracovního odporu — integrace snímkových synchronizačních impulsů — synchronizace kmitočtu snímkového rozkladového generátoru pracujícího jako multivibrátor, tvořený další pentodou-triodou —

nastavení amplitudy a kmitočtu napětí snímkového rozkladového generátoru — kmitočtově závislé záporné zpětné vazby s členy k seřízení svislé lineárnosti — stabilizace pracovního bodu koncového stupně snímkového rozkladového generátoru, využívající tři napěťově závislé rezistory a kompenzační potenciometr — přizpůsobovací transformátor — cívky pro svislé výchylování s tepelnou kompenzací termistorem.

Oddělovací a porovnávací transformátor rádkových synchronizačních impulsů — kmitočtově fázový porovnávací obvod jako zdroj řídicího synchronizačního napětí, využívající duodiody — pentodová část pentody-triody jako sinusový oscilátor v Colpittsově zapojení a tvarovací stupeň průběhu budicího napětí — triodová část pentody-triody jako reaktanční elektronka, vytvářející paralelní indukčnost obvodu LC oscilátoru, proměnnou v závislosti na synchronizačním řídicím napětí — základní nastavení kmitočtu rádkového budicího generátoru — pentoda jako koncový stupeň rádkového rozkladového generátoru s obvodem stabilizace — účinnostní dioda — přizpůsobovací a zvyšovací transformátor — řízení vodorovné lineárnosti obrazu — cívky pro vodorovné výchylování — vysoké napětí pro zrychlovací anodu obrazovky usměrněné přímo žhavenou vysokonapěťovou diodou — plynulé nastavení jasu se stabilizací v závislosti na obrazovém signálu — plynulé zaostrování paprsku obrazovky — potlačení zpětných běhů rádkového i snímkového výchylování, využívající k tvarování zatemňovacích impulsů derivační člen a diodu.

Síťový zdroj: Jednocestné usměrnění síťového napětí křemíkovým usměrňovačem — filtrace usměrněného napětí členy RC doplněná kompenzačním obvodem LC — sériové žhavení elektronek s ochranným termistorem v obvodu — stabilizace napájecího napětí pro stejnosměrný zesilovač napětí automatického řízení citlivosti a pro vf díl stabilizační diodou — jištění tavnými pojistkami v síťovém obvodu i v obvodu usměrněného napětí pro elektronky oddělovače, koncového stupně rádkového rozkladového generátoru, pomocnou mřížku elektronky snímkového rozkladu a v obvodu koncové elektronky zesilovače zvuku a anody elektronky snímkového rozkladu — jištění obvodu usměrněného napětí pro obrazový i zvukový mf zesilovač, báze transistoru stejnosměrného zesilovače, řízení kontrastu, jasu a obvodu klíčované automatiky tepelnou pojistikou — tlačítkové zapínání a vypínání síťového napětí, výškové a hloubkové tónové clony, vypínání vestavěného reproduktoru a volba šesti předladěných televizních kanálů — plošné spoje.

Hlavní technické údaje:

Vstupy: souměrné, impedance vstupů 300Ω (vstup pro první až třetí televizní pásmo také přes útlumový článek 20 dB)

Rozsah: 12 kanálů v prvním, druhém a třetím televizním pásmu (tj. plynulé ladění v rozsazích 48,5 až 66 MHz, 76 až 100 MHz a 174 až 230 MHz) a 48 kanálů ve čtvrtém a pátém televizním pásmu (tj. plynulé ladění v rozsahu 470 až 860 MHz) — šest

kanálů v libovolném televizním pásmu lze předladit a volit tlačítka

Mezifrekvence: 38 MHz; 31,5 MHz; mezinosný kmitočet 6,5 MHz

Průměrná citlivost: pro kanály prvního, druhého a třetího televizního pásmá lepší než $80 \mu V$; pro kanály čtvrtého a pátého televizního pásmá lepší než $150 \mu V$

Šířka přenášeného pásmá: 5 MHz (potlačení nosného kmitočtu zvuku —26 dB; nosných kmitočtů sousedních kanálů —40 dB)

Rozměr obrazu: 385 × 490 mm (antiimplozní obrazovka bez ochranného skla)

Rozklad obrazu: snímkový — multivibrátem se stabilizovaným pracovním bodem koncového stupně; rádkový — sinusovým oscilátorem s reaktanční elektronkou, řízenou napětím z kmitočtově fázového porovnávacího obvodu se stabilizovaným pracovním bodem koncového stupně rozkladového generátoru

Vychylování: elektromagnetické, cívkami s malou impedancí, vychylací úhel 110° , zaostření elektrostatické

Výstupní výkon zvukové části: 2,2 W

Reprodukтор: oválný, rozměry 165 × 95 mm, impedance kmitací cívky 4Ω

Napájení: střídavým proudem 50 Hz s napětím $220 V \pm 10\%$

Příkon: asi 170 W

Sladování: Pozor! šasi přístroje je spojeno přímo s napájecí sítí. Při sladování napájet přes oddělovací transformátor! Přijímač zapojit na síť alespoň 20 minut před zahájením sladování, aby byl tepelně ustálen.

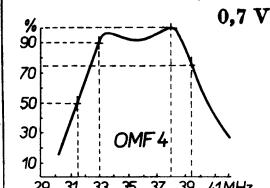
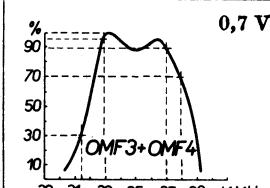
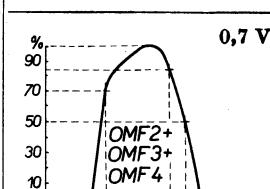
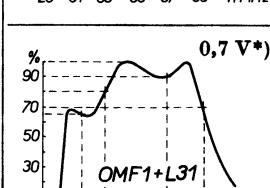
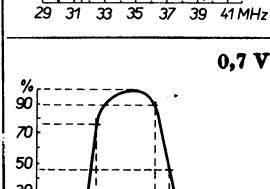
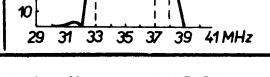
Obrazový díl:

Kanálový volič: (KTJ 92-T)

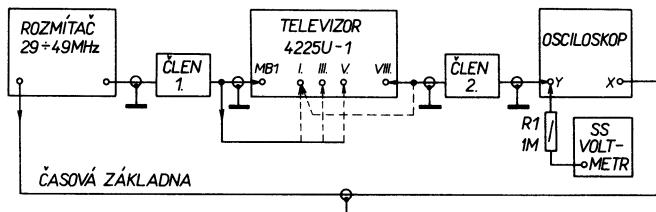
Kontrola a dodávání kanálového voliče: je uvedeno pod třídicím číslem 3.601 na str. 221 této publikace. Protože robustní provedení voliče využuje rozladění v běžném provozu, není postup sladování znovu uveden.

Sladování mf části:

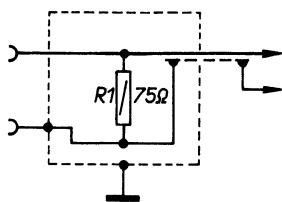
RO — rozmítáč 29 až 42 MHz připojíme tak, jak je uvedeno v tabulce. Za obrazový detektor (na měřicí bod VIII) zapojíme přes oddělovací člen „2“ (viz obr.) osciloskop s paralelně (přes rezistor $1 M\Omega$) zapojeným stejnosměrným elektronkovým voltmetrem (rozsah asi 1,5 V). Vyřadíme z činnosti automatické řízení citlivosti (odstraníme pojistku PO2 a spojíme nakrátko C110), kanálový volič přepneme do nastavovací polohy (kanálový volič přepneme zatlačením a natočením libovolného tlačítka na druhé televizní pásmo, uvolníme doraz, povytáhneme lištu přepínače do nejkrajnější polohy a zajistíme ji kolíčkem) a sladovacími prvky nastavujeme postupně tvar křivky s největší amplitudou (největší výchylku elektronkového voltmetru) uvedenou v tabulce. Velikost vstupního signálu udržujeme v průběhu sladování výchylku elektronkového voltmetru na výstupu na 0,7 V.

P	Vstupní signál		Sladovaný příjímač		Tvar křivky a výchylka voltmetu	
	Připojení	Kmitočet a úroveň	Nastavení	Sladovací prvek		
1	3	RO — přes člen 1 na měřicí bod MBV (řidící mřížka elektronky E5)	29 až 42 MHz	dvouvrcholovou křivku s největším ziskem v oblasti 35,5 MHz	<i>L112, L115</i>	
2	4			šíru přenášeného pásmá	<i>L113 + L114</i>	
5	8	RO — přes člen 1 na měřicí bod MBIII (řidící mřížka elektronky E4)	29 až 42 MHz úroveň zvýšit 10krát	nejmenší amplitudu značky 39,9 MHz	<i>L108</i>	
6	9			dvouvrcholovou křivku s největší amplitudou	<i>L107, L111</i>	
7	10	RO — přes člen 1 na měřicí bod MBI (řidící mřížka elektronky E3)	29 až 42 MHz	šíru přenášeného pásmá	<i>L109 + L110</i>	
11	14			nejmenší amplitudu na 31,7 MHz	<i>L104</i>	
12	15	RO — přes člen 1 na měřicí bod MB1 vf dílu	29 až 42 MHz úroveň zvýšit 10krát	nejmenší amplitudu na 39,5 MHz	<i>L106</i>	
13	16			tvar křivky podle obrázku	<i>L103, L105</i>	
17	19	RO — přes člen 1 na měřicí bod MB1 vf dílu	29 až 42 MHz největší úroveň	nejmenší amplitudu na 29,9 MHz	<i>L102</i>	
18	20			tvar křivky podle obrázku	<i>L101, L31</i>	
21	RO — přes oddělovací člen 1 na měřicí bod MB1 vf dílu	29 až 42 MHz	kontrola celkového tvaru křivky, popřípadě konečná úprava tvaru	<i>L103, L105 (L102, L108)**</i>		

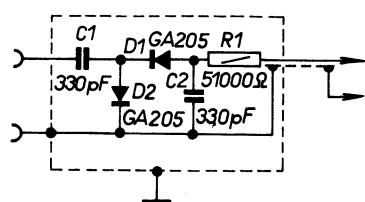
**) Při desetinásobné úrovni napětí rozmitáče kontrolujte, popř. doladte jádrem cívky *L102* potlačení signálu na 31,7 MHz a při stonásobném zvýšení úrovně kontrolujte, popř. doladte jádrem cívky *L108* potlačení signálu na 39,5 MHz.

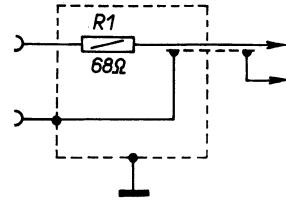
Zapojení přístrojů při sladování mf části

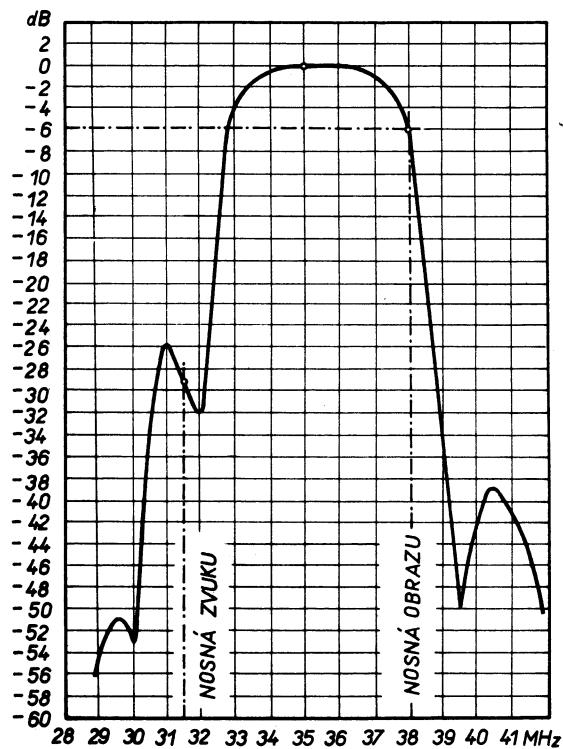
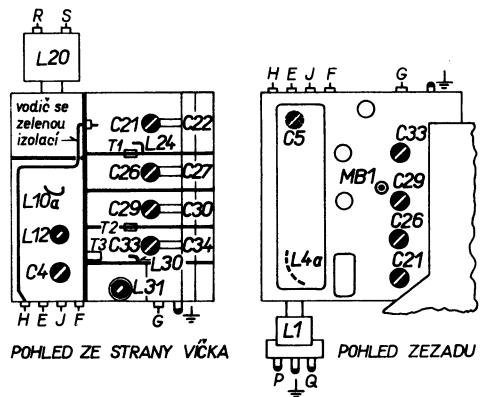
Oddělovací člen 1

Oddělovací člen 3

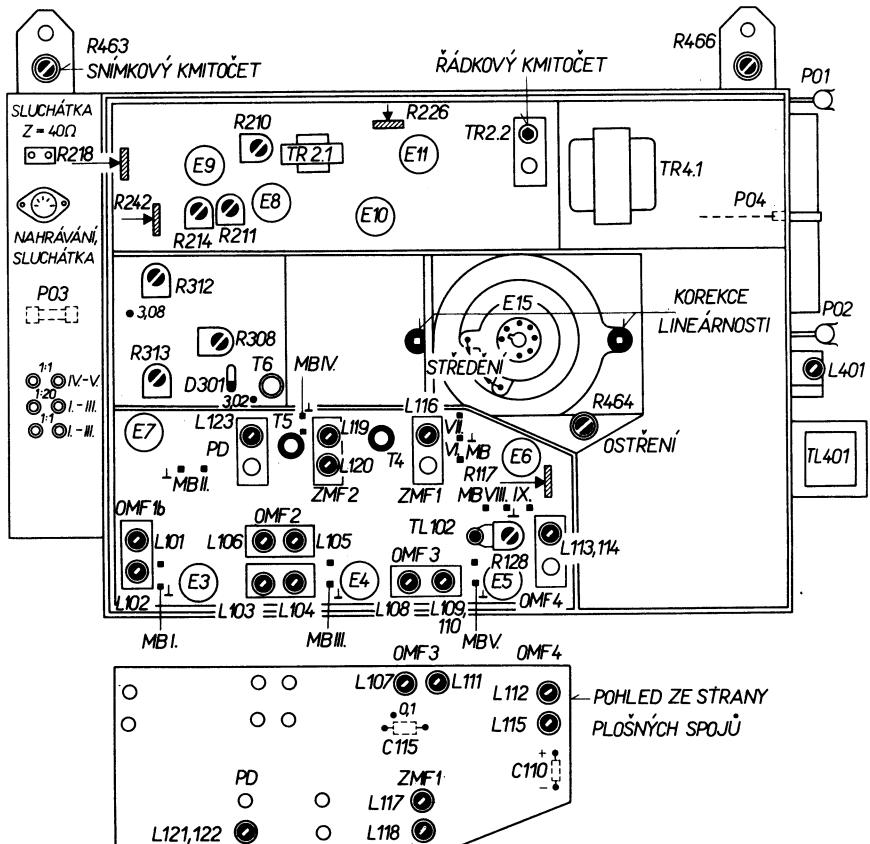

Oddělovací člen 2

Rozmístění nastavovacích prvků na kanálovém voliči

Kmitočtová charakteristika mf části

Rozmístění sládovacích a nastavovacích prvků na montážních deskách přijímače

Po skončeném sladování obrazového mf zesilovače odstraňte krátké spojení kondenzátoru C110 a pojistku PO2 zasuňte do příslušného držáku.

Nastavení obvodů automatického řízení citlivosti:

Přijimač přepněte na kanál č. 1., doladěte oscilátor

přijímače přesně na zavedený signál, regulátor kontrastu R461 nařidte na maximum a běžec potenciometru R117 nařidte do dvou třetin odpovídající dráhy při otáčení zleva doprava (pohled ze strany odpovídající dráhy). Pak postupujte podle tabulky.

P	Zkušební vysílač		Sladovaný přijimač	Nf elektronkový milivoltmetr (MB310)	
	Připojení	Signál s amplitudovou modulací		Připojení	Výchylka
1	přes symetrikační člen (impedance 300Ω , útlum 6 dB) na zdiřky sladovaného přijimače	53 MHz modulovaný 30 % 1 mV	R308	na měřicí bod VII — stíněným kabelem přes člen 2	10 V
2		53 MHz modulovaný 30 % 550 μV	R128	na bod 3,02 na desce se stabilizačními obvody	+ 8 V

Kontrola: Při změně vstupního signálu 53 MHz modulovaného amplitudově 30 % (zavedeného podle tabulky, regulátor kontrastu R461 na maximum) z $500 \mu\text{V}$ na 5 mV a na 50 mV se nesmí změnit výchylka voltmetru zapojeného na měřicí bod MBVII více než o 2 V .

Kmitočtová charakteristika obrazového zesilovače: (Propust ZMF1)

Signál z rozmítáče (rozmítaný rozsah 0,5 až 8 MHz) přivedte přes člen 1 na řídící mřížku elektronky E6b (měřicí bod MBVIII) a osciloskop zapojte přes člen 3 na měřicí bod MBVII. Úroveň výstupního napětí rozmítáče nařidte přibližně na 100 mV .

Jádrem cívky L116 naladěte odladovač mezinosného kmitočtu na nejmenší zesílení v oblasti 6,5 MHz.

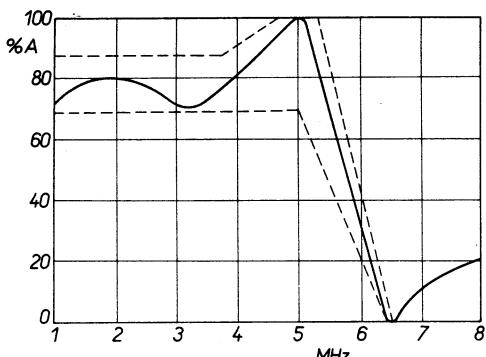
Pak jádrem cívky L117 upravte kmitočtovou charakteristiku (zobrazenou na osciloskopu) tak, aby šířka přenášeného pásma byla dána naladěním vrcholu charakteristiky na značku $5,3 \pm 0,3 \text{ MHz}$ (viz obrázek). Napětí na výstupu nesmí být přitom omezeno (nápadně plochá křivka). Při regulátoru kontrastu R461 nastaveném na největší kontrast má být charakteristika v tolerancích vyznačených na obrázku.

Zvukový díl:

RO — rozmítáč (rozmítaný rozsah 6 až 8 MHz), ZV — zkušební vysílač, OS — osciloskop a EV — elektronkový voltmetr s nulou uprostřed rozsahu připojte, jak je uvedeno v tabulce.

P	Zkušební vysílač		Sladovaný přijimač		Indikátor výstupu	
	Připojení	Signál	Úkon	Sladovací prvek	Připojení	Výchylka, charakteristika
1	5	RO — přes člen 1 na řídící mřížku elektronky E6b (měřicí bod MBVIII)	6 až 8 MHz 50 mV	nastavit největší amplitudu křivky v oblasti 6,5 MHz	L119, L120	
2	6			vyrovnat vrchol křivky	L118	
3	7	ZV — přes člen 1 na řídící mřížku elektronky E6b (na měřicí bod MBVIII)	<p>přesný 6,5 MHz, 50 mV</p> <p>6,5 MHz — — 75 kHz</p> <p>6,5 MHz + + 75 kHz</p>	nařídit nulové výstupní napětí	L123	nul.
4	8			kontrolovat symetrii naladění diskriminátoru, popř. ji opravit jádrem*)	L121 + L122	shodnost výchylek pro $\pm 75 \text{ kHz}$ (odchylka max. 10%)
9	9					
10	10					

*) Nesouměrnost naladění nemá překročit 10 % v rozsahu $\pm 75 \text{ kHz}$. Lze ji upravit doladěním jádra cívek L121 + L122.

Kmitočtová charakteristika obrazového zesilovače

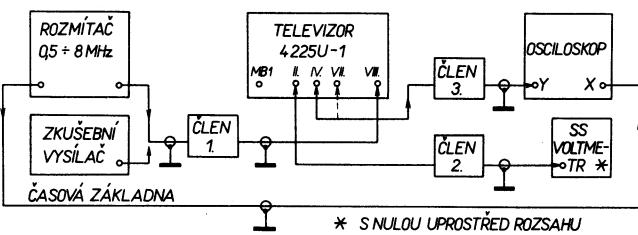
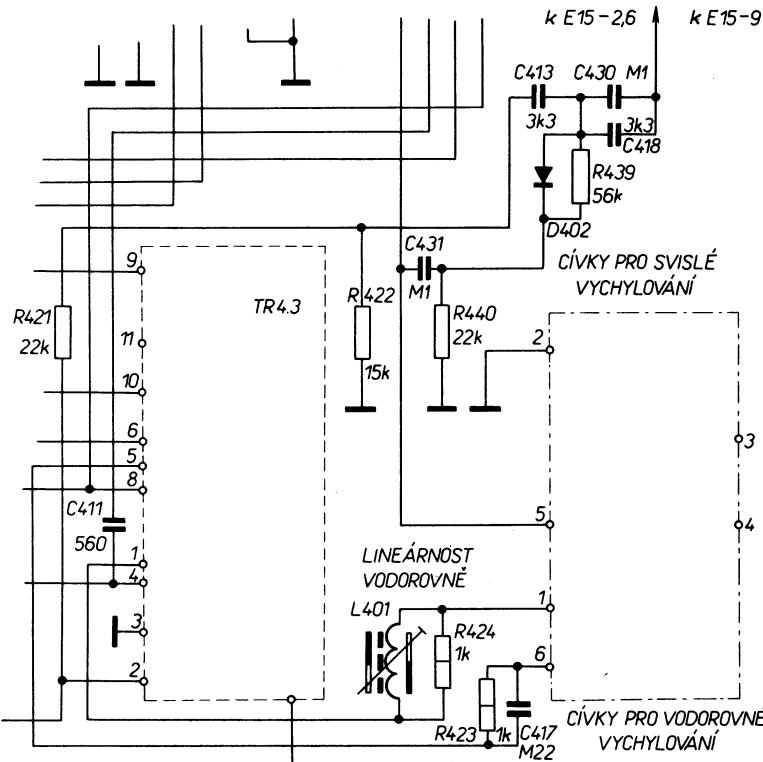
Nastavení napájecího napětí nf zesilovače: Napětí na anodě triodové části elektronky E7a nastavujeme při úplném televizním signálu na vstupu přijímače. Napětí na anodě (bod 9), měřené elektronkovým voltmetrem, nastavíme potenciometrem R313 na 140 V.

Nastavení regulátoru R431 „Jas hrubě“: Na vstupní zdírky přijímače přivedeme televizní signál (monoskop). Regulátor jasu R465 nastavíme na maximum (do pravé krajní polohy) a regulátor kontrastu R461 na minimum (do levé krajní polohy). Pak potenciometrem R431 „Jas hrubě“ (na desce s ovládacími prvky) nastavíme katodový proud obrazovky na 300 μ A.

Rozkladové obvody:

Přijímač je připojen na regulované síťové napětí $220\text{ V} \pm 2\%$, na antennní zdírky přivedeme úplný televizní signál (asi $550\text{ }\mu\text{V}$), nejlépe monoskop.

Rádková synchronizace: Běžec potenciometru R226 spojíme s kostrou přijímače a jádrem transformátoru TR2.2 nastavíme kmitočet rádkového generátoru tak, aby se přijímaný zkušební obrazec (monoskop) na

Zapojení měřicích přístrojů při sládování zvukové mf části přijímače

stínítku obrazovky volně pohyboval ve vodorovném směru. Zkrat R226 odstraníme a spojíme řídící mřížku elektronky E8a (bod 9) s kostrou. Potenciometrem R226 nastavíme předpětí na mřížce triody Ella tak, aby se monoskop po stínítku fázově posouval, pak zkrat odstraníme a provedeme zkoušku synchronizace přepnutím kanálového voliče na libovolný televizní kanál a zpět. Po přepnutí se musí okamžitě objevit na stínítku obrazovky zasynchronizovaný obraz. Při nesouměrném naskakování synchronizace je třeba opravit nastavení natočením jádra transformátoru TR2.2.

Snímková synchronizace: Běžec potenciometru R463 nastavíme do středu odporné dráhy a potenciometr R210 nařídíme tak, aby obraz zůstal zasynchronizován i v krajních polohách regulátoru R463.

Horizontální rozměr a lineárnost: Snižte napájecí napětí na 198 V (např. regulačním transformátorem). Jas a kontrast nařídte regulátory na střední hodnotu. Jádrem cívky L401 nařídte horizontální lineárnost obrazu. Pak potenciometrem R466 nastavte šířku obrázu tak, aby na každé straně monoskopu bylo vidět 6 černých pruhů.

Upravené zapojení obvodu

Při nařízení napájecího napětí na jmenovitou hodnotu 220 V se nesmí horizontální rozměr obrazu zvětšit o více než 3 %, při změně napětí do 231 V nejvíce o 1,5 %. Koncový stupeň řádkového rozkladu musí pracovat bez mřížkového proudu v rozmezí sítového napětí 198 až 240 V.

Vertikální rozměr, lineárnost a stabilizace: Vertikální rozměr obrazu nastavíme potenciometrem R211. Pak nastavíme lineárnost obrazu potenciometry R214 (v horní části obrazu), R242 (ve střední části obrazu) a R218 (celkovou lineárnost). Po nastavení lineárnosti obrazu kontrolujte snímkovou stabilizaci. Elektronkový voltmetr zapojený mezi bod 3.08 a kostru (souběžně ke kondenzátoru C302) musí ukazovat $-1 \text{ V} \pm 0,5 \text{ V}$. Není-li tomu tak, je nutné tuto výchylku nastavit potenciometrem R312 a kontrolovat znova rozměr a lineárnost obrazu.

Zaostření: Paprsek obrazovky se zaostřuje potenciometrem R464.

Středění a vyrovnaní obrazu: Po nastavení řádkové i snímkové synchronizace, rozměru a lineárnosti lze v případě potřeby umístit obraz do středu stínítka obrazovky vzájemným natáčením obou středících

kroužků, popř. vyrovnat geometrické zkreslení (poduškovitost) natáčením čtyř korekčních magnetů, umístěných na obvodu vychylovacích cívek. Souosost obrazu lze nastavit natočením vychylovacích cívek na hrdle obrazovky.

Změny v provedení: Aby bylo zachováno stejné označení dílů jako v ostatních schématech publikace, bylo ve schématu zapojení tohoto přijímače (příloha XI) změneno označení některých dílů oproti označení na deskách s plošnými spoji nebo i v opravářské dokumentaci. Jde především o označení dílů kanálového voliče, některých potenciometrů, elektronek, obvodů obrazové mezifrekvence i obvodů mezinosného signálu. Tam, kde by mohlo dojít k nejasnostem, je však původní označení uvedeno za novým znakem v závorkách.

Od výrobního čísla 210069 (číslo vyraženo na šasi přístroje) byla provedena změna v zapojení obvodu první mřížky obrazovky, již má být zachován pracovní režim obrazovky pro různá nastavení jasu a kontrastu obrazu. Toto zapojení (uvedené na vedlejším obrázku) si vyžádalo použití těchto dílů: R439 — 56 k Ω , 0,25 W; R440 — 22 k Ω , 0,25 W, C430 — 0,1 μF , 250 V, C431 — 0,1 μF , 400 V.

